

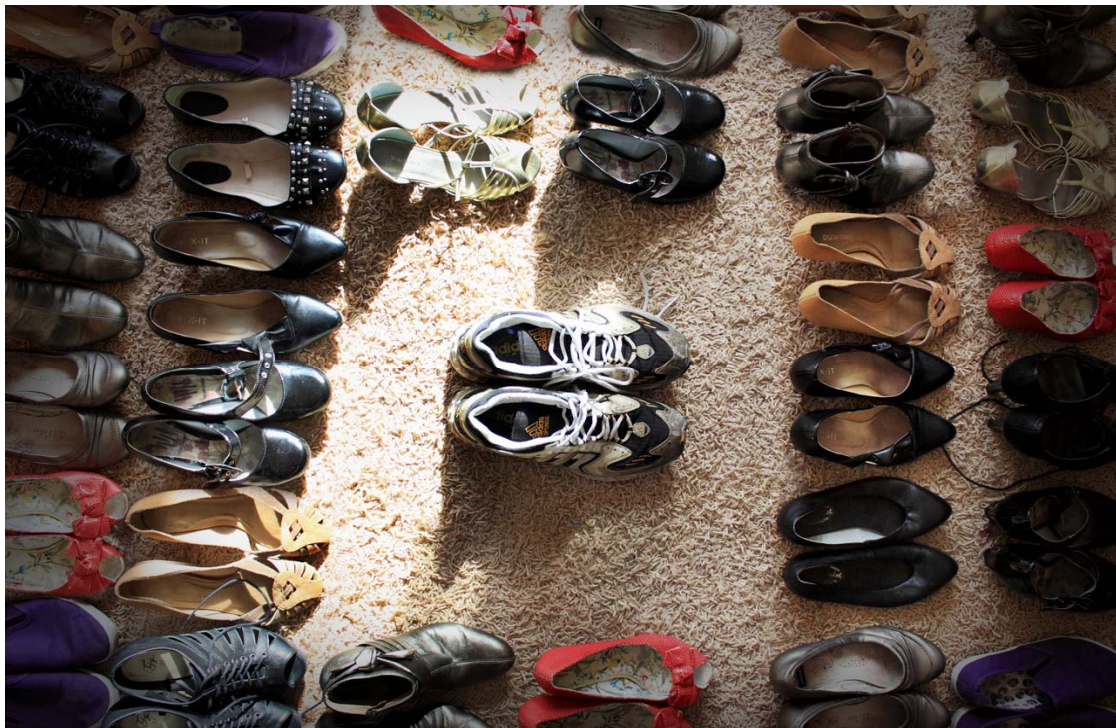

Aivan sama mulle?

”KYLLÄ SE MADALSI KYNNYSTÄ”

YHTEENVETO LAPIN LETKA- JA KOORDI-HANKKEIDEN KOULUTUKSISTA 2009 - 2011

Koonnut Joni Minkkinen 2011, Lapin Letka -hanke

JOHDANTO

Lapin Letka-hankkeeseen liittyen on käynnistynyt tähän mennessä kuusi työvoimakoulutusta. Koulutuksista neljä on ollut valmentavia ja kaksi perustutkintokoulutusta. Tässä yhteenvedossa on kuvattu koulutusten toteuttamismallia sekä koulutuskohtaisia kokemuksia eri osapuolten hyödynnettäväksi.

ESR-hankkeille ominaisesti olemme etsineet ja kokeilleet uusia tapoja koulutusten toteuttamiselle. Pyrkimyksenä ei ole ollut keksiä työvoimakoulutusta uudelleen, vaan kehittää ja hienosäätää olemassa olevia käytäntöjä. Keskeisin ”uutuus” koulutuksissa on ollut niinkin yksinkertainen, kuin koulutusten suuntaaminen alalla vähemmistönä työskentelevälle sukupuolelle.

Tasa-arvon kannalta keskeisimpänä tavoitteena koulutuksissa on sukupuolen mukaisen työnjaon purkaminen. Tämä toteutuu ensisijaisesti avartamalla ihmisten näkemystä olemassa olevista vaihtoehdoista ja madaltamalla alalla vähemmistönä työskentelevän sukupuolen hakeutumiskynnystä. Toisaalta vaikutukset ulottuvat myös monelle muulle tasolle, kuten jäljempänä kuvataan.

Lapin Letka on sukupuolten tasa-arvoa koulutuksessa ja työelämässä edistävä hanke, jota hallinnoi Lapin ammattiopisto. Hanketta rahoittaa Euroopan sosiaalirahasto (ESR) ja rahoittajaviranomaisena toimii Lapin ELY-keskus. Hankkeen toiminta-alue on Lappi ja toteutusaika 1.3.2008-31.12.2013.

Lapin ammattiopiston ja kahdeksan muun toimijan yhdessä toteuttama Lapin Letka on osa työ- ja elinkeinoministeriön valtakunnallista Sukupuolten tasa-arvon edistäminen ja valtavirtaistaminen Valtava –kehittämisohjelmaa.

Koordi-hanke on Lapin ELY-keskuksen oman tuotannon ESR-hanke.

Koordi vastaa Lapissa toteutettavien ESR-hankkeiden työvoimapoliittisten toimenpiteiden toteutuksesta. Työvoimapoliittisia toimenpiteitä ovat työvoimakoulutus ja palkkatuella työllistäminen.

ELY-keskuksen ulkopuolisen tahon hallinnoimissa ESR-hankkeissa, johon sisältyy työvoimapoliittisia toimenpiteitä, Koordi valmistelee toimenpiteistä ns. rinnakkaishankkeen, joka on oma ESR-hanke.

KOULUTUSTEN TOTEUTTAMISMALLI

SUUNNITTELU

Koulutusten toteutus perustuu yhteistyöhön, joka lähtee jo suunnittelusta. Suunnittelu käynnistään yhdessä Lapin Letkan, Lapin Ely-keskuksen Koordi-hankkeen ja paikallisten TE-toimistojen välillä. Keskeisiä huomioitavia asioita ovat paikkakunnalla olemassa oleva tai ennakoitava työvoiman tarve sekä potentiaalinen koulutukseen osallistuva asiakasjoukko.

Suunnitteluvaiheessa koulutukset sovitetaan yhteen kansallisella rahalla toteutettavien koulutusten kanssa. Valmentavien koulutusten kohdalla edellytyksenä ovat tiedossa olevat realistiset jatkopolut ammatilliseen koulutukseen.

KOULUTUSTEN SISÄLTÖ

Koulutusten sisällöissä ei vielä tarjouspyyntövaiheessa ole merkittäviä eroja ns. sekaryhmille toteutettavaan vastaaviin koulutuksiin verrattuna. Alojen ammattitaitovaatimuksethan ovat samoja sukupuolesta riippumatta. Joitakin seikkoja, kuten esimerkiksi riittävää tutustumista alan työtehtäviin ja erityisen tuen tarpeen huomioimista, korostetaan kaikkien koulutusten kohdalla. Lisäksi koulutukset sisältävät osion työelämän tasa-arvosta. Tasa-arvo-osiossa kouluttaja voi hyödyntää Lapin Letkan laatimaa materiaalia.

Sukupuolen huomioiminen tulee paremmin esille koulutusten lopullisissa sisällöissä ja käytännön toteutuksessa. Mitään patenttiratkaisua sukupuolen huomioimiseen ei taida olla olemassa, vaan kyse on koulutuskohtaisista, usein pienistäkin asioista. Ne taas yleensä löytyvät, jos niin halutaan. Tarpeen vaatiessa koulutusten toteuttamistapoja on muokattu ryhmille paremmin istuviksi vielä koulutusten aikanakin.

TARJOUSPYYNTÖ JA KILPAILUTUS

Tarjouspyyntöjen kohdalla on huomionarvoista, että painoarvo annetaan myös järjestäjän tasa-arvo-osaamiselle. Kilpailutuksesta, kuten kaikesta hallinnoinnista vastaa Koordi-hanke.

JULKISUUS JA TIEDOTTAMINEN

Kilpailutuksen ratkettua koulutuksen järjestäjä otetaan mukaan markkinoinnin ja koko koulutuksen tarkempaan suunnitteluun. TE-toimistojen tavanomaisten ilmoituskäytäntöjen ja asiakastyössä tapahtuvan ohjauksen lisäksi sovitaan Lapin Letkan, TE-toimiston ja koulutuksen järjestäjän kesken muista tarpeellisista markkinointikeinoista. Tavallisesti tämä on tarkoittanut ainakin lehti-ilmoittelua paikkakunnan ilmaisjakelulehdissä.

Useimpien koulutusten kohdalla on järjestetty kohderyhmälle suunnattu info-tilaisuus, joissa osassa on ollut mukana myös työnantaja sekä alalla työskenteleviä vähemmistösukupuolen edustajia ”elävinä esimerkkeinä”. Koulutuksen käynnistymisestä on oltu useimpien koulutusten kohdalla yhteydessä tiedotusvälineisiin, joiden kautta koulutukset ovat saaneet runsaasti näkyvyyttä lappilaisessa mediassa.

Erityisen hyviä kokemuksia on saatu, kun markkinointiin on osallistunut alan työnantajat, kuten Sodankylän kaivoskoulutuksen yhteydessä. Kevitsan kaivoksen johtaja toi ennen koulutuksen alkamista näkyvästi esille esimerkiksi lehdistössä, että naisia todella halutaan työskentelemään Kevitsan kaivokselle. Saman viestin kaivoksen johtaja toisti koulutuksesta järjestetyssä infotilaisuudessa.

Hyvä käytäntö

KOULUTUKSIIN HAKEUTUMINEN

Koulutuksiin hakeutuminen tapahtuu mol.fi sivustolta löytyvällä sähköisellä lomakkeella. Valinnoista vastaa paikallinen TE-toimisto yhteistyössä koulutuksen järjestäjän kanssa. Hakijamäärät ovat olleet alalla vähemmistönä työskentelevän sukupuolen osalta suuremmat kuin vastaavien sekaryhmille suunnattujen koulutusten kohdalla.

ALOITUSPALAVERI JA TASA-ARVOKOULUTUS

Ennen koulutuksen käynnistymistä Koordi-hanke järjestää aloituspalaverin, johon osallistuvat Lapin Letkan, TE-toimiston ja koulutusorganisaation edustajat. Aloituspalaverissa käydään läpi hankintasopimus ja sovitaan yhteistyöstä eri osapuolten välillä.

Lapin Letka pitää aloituspalaverin yhteydessä tasa-arvokoulutuksen koulutuksen järjestäjälle. Järjestäjän osalta tasa-arvokoulutukseen osallistuvat kaikki tulevan koulutuksen toteuttamiseen osallistuvat henkilöt.

Tasa-arvokoulutuksessa Lapin Letka kertoo aiempien koulutusten kohdalla hyväksi havaituista käytännöistä ja niissä mahdollisesti esille tulleista ongelmakohtista. Koulutuksessa käydään läpi sukupuolen huomioimiseen liittyviä teknisempiä asioita, kuten vaate- ja tilajärjestelyjä, mutta erityisesti keskustellaan mahdollisista muista erityis- huomiota vaativista seikoista.

Tavoitteena on herätellä koulutuksen järjestäjä itse pohtimaan sukupuolen merkitystä ja tulevan koulutuksen toteuttamistapoja. Ei siis niinkään opettaa, miten koulutus tulisi toteuttaa, vaan auttaa kouluttajia itse oivaltamaan se. Sävy onkin tarkoituksellisesti keskusteleva ja pohtiva – mitä tulevan koulutuksen kohdalla voisi olla hyvä huomioida.

Hyvä käytäntö

ALOITUSTAPAAMINEN JA KYSELY

Koulutuksen käynnistymisen jälkeen Lapin Letka käy tapaamassa opiskelijoita. Tapaamisessa kerrotaan Lapin Letkan roolista koulutuksessa, kuulostellaan miten koulutus on lähtenyt käyntiin ja tehdään aloituskysely. Kyselyssä tiedustellaan esimerkiksi syitä koulutukseen hakeutumiselle ja koulutukselle asetettuja odotuksia. Samassa yhteydessä opiskelijoilta pyydetään suostumus olla heihin yhteydessä koulutuksen päättymisen jälkeen. Koulutuksen päättymisen jälkeen tehtävässä kyselyssä opiskelijoilta voidaan tiedustella muun muassa koulutuksen onnistumista ja sen hetkistä työmarkkinastatusta.

KOKEMUKSIA KOULUTUKSISTA

Koulutuksista saatujen kokemusten tarkastelussa aineistoina toimivat Opal-loppupalautteiden yleisarvosanat ja TE-toimistojen selvitykset työmarkkinatilanteesta kaksi kuukautta koulutuksen päättymisen jälkeen. Lisäksi on hyödynnetty Lapin Letkan tekemiä opiskelijoiden aloituskyselyjä ja koulutuksen jälkeisiä ryhmänohjaajakyselyjä.

1. MIEHIÄ HOIVA-ALALLE, VALMENTAVA KOULUTUS

Rovaniemi, 5.10.2009 – 11.12.2009 (Hoiva-alan koulutuspalvelut, Tmi Aira Peiponen)

Hakeneita 20 / aloittaneita 9 / aloittaneiden keski-ikä 30 v.

OPISKELIJAT

Kohderyhmänä koulutuksessa olivat hoiva-alan työstä tai koulutuksesta kiinnostuneet työttömät ja työttömyysuhanalaiset miehet.

Opiskelijoiden koulutus- ja työhistoria oli hyvinkin vaihtelevaa. Yhdistävänä tekijänä oli kuitenkin aikaisempien tehtävien tietty toiminnallisuus. Ns. näyttöpäätetyöstä koulutukseen ei ollut yhtään tulijaa.

Tärkeimmiksi syiksi koulutukseen haakeutumiselle opiskelijat nimesivät hoiva-alan hyvät työllisyysnäkökymät, omien työllisyysnäkökymien parantamisen ja kiinnostuksen alaan. Useimpien tavoitteena oli selkeästi uuden ammatin hankkiminen. Joidenkin kohdalla enemmänkin halu kurkistaa itselle vieraalle, mutta kiinnostavalle alalle. Koulutus nähtiin sopivaksi väyläksi edetä ammattitutkintoon valmistavaan koulutukseen.

Lapissa miesten osuus sosiaali- ja terveysalalla on 12 %.

KOULUTUKSEN ONNISTUMINEN

Opal-loppupalautteen yleisarvosana oli erinomaisesti 4,3. Myös koulutuksen päättymisen jälkeen ryhmänohjaajalle tehdyn kyselyn perusteella koulutus onnistui erittäin hyvin. Ryhmänohjaajan mukaan leimallisia piirteitä opiskelijoiden kohdalla oli hyvä ryhmähenki, selkeä päämäärätietoisuus ja kiinnostus konkreettiseen tekemiseen. Ryhmänohjaajan arvion mukaan erityisen hyvin koulutuksessa onnistui vuorovaikutus opiskelijoiden kanssa sekä työssäoppiminen. Työssäoppimisen jaksot koettiin onnistuneiksi myös työssäoppimisen paikoilla.

VAIKUTTAVUUS

Opiskelijoiden päämäärätietoisuus näkyy myös koulutuksen vaikuttavuutta arvioitaessa. Kuusi koulutuksen päättäneestä yhdeksästä opiskelijasta valittiin opiskelemaan Rovaniemellä myöhemmin käynnistyneeseen miehille suunnattuun sosiaali- ja terveysalan perustutkintokoulutukseen. TE-toimiston seurantatietojen perusteella kaksi kuukautta koulutuksen päättymisen jälkeen peräti seitsemän opiskelijoista oli koulutuksessa, mitä voitaneen pitää ohjaavalle koulutukselle loistavana tuloksena.

Sukupuolen mukaisen työnjaon purkamisen näkökulmasta vaikuttavuutta on hieman monimutkaisempaa arvioida. Merkittävää on tietenkin jo se, että seitsemän yhdeksästä opiskelijasta lähti jatkamaan sosiaali- ja terveysalan opintoja ja päätyy toivon mukaan myöhemmin myös alan työtehtäviin. Vastaavien sekaryhmille suunnattujen koulutusten hakijamääriin verrattuna voidaan myös miesten hakeutumiskynnyksen todeta olleen tämän koulutuksen kohdalla matalampi.

Yksi merkittävä vaikuttavuuteen laskettava, mutta vaikeasti arvioitavissa oleva seikka, on esimerkkinä toimiminen. Alalla opiskelevat ja työskentelevät miehet toimivat tärkeinä esimerkkeinä muille alan opintoja suunnitteleville miehille ja miksei myös TE-toimistojen ohjaushenkilöstölle.

Hyvin sujuneen Rovaniemen koulutuksen jälkeen vastaavan tyyppinen koulutus on järjestetty Meri-Lapissa ja Kemijärvellä, jossa koulutus toteutettiin kansallisella rahalla.

Hyvä kokemus

2. NAISIA RAKENNUSALALLE, RAKENNUSALAN PERUSTUTKINTO NAISILLE

Torniolaakso, 2.11.2009 - 18.3.2011 (Lapin ammattiopisto)

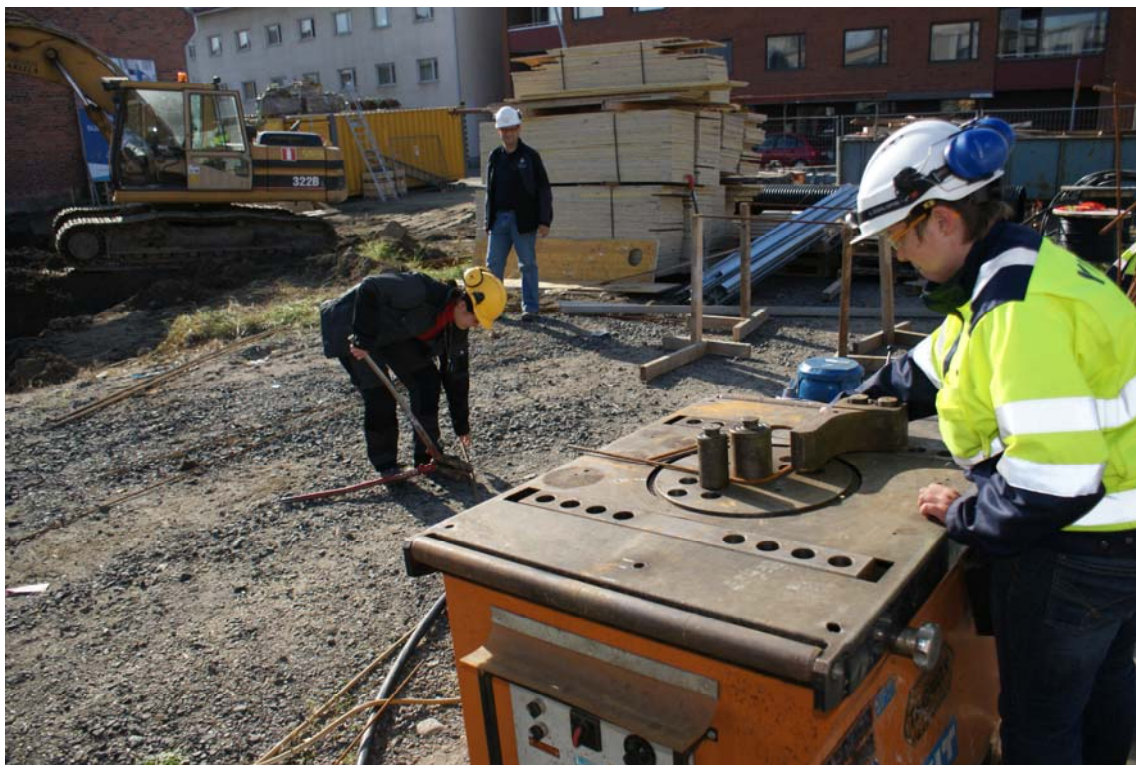
Hakeneita 17 / aloittaneita 11 / aloittaneiden keski-ikä 41 v.

OPISKELIJAT

Kohderyhmänä koulutuksessa olivat talonrakennuksesta kiinnostuneet työttömät ja työttömyysuhanalaiset naiset. Kuten muidenkin Lapin Letkan yhteydessä toteutettujen koulutusten kohdalla useimpien koulutukseen valittujen opiskelijoiden aikaisemmat työtehtävät olivat olleet jossain määrin toiminnallisia.

Opiskelijoiden mukaan tärkeimpiä syitä koulutukseen hakeutumiselle olivat kiinnostus rakennusalaa kohtaan ja heikot työllisyysnäkyvät omalla aikaisemmalla alalla. Useat opiskelijoista mainitsivat käsillä tekemisen itselleen tärkeänä seikkana. Lapin Letkan yhteydessä toteutettuihin, miehille suunnattuihin koulutuksiin verrattuna kiinnostava havainto oli, että joukossa oli rakennusalalta jo aikaisempaa kokemusta omaavia naisia, jotka halusivat nimenomaan kehittää ammatitaitoaan.

Useimpien tavoite oli työllistyä koulutuksen jälkeen rakennusalalle. Kuitenkin noin puolet piti mahdollisena myös jatkokoulutukseen hakeutumista ja muutama omaa yritystoimintaakin.

Lapissa naisten osuus rakentamisessa on 5 prosenttia. Kuvassa opiskelijat Hanna Leukumavaara ja Jenni Matilainen rautahommissa. Taustalla ryhmänohjaaja Oula Jumisko. Kuva: Petteri Nissinen

KOULUTUKSEN ONNISTUMINEN

Koulutuksen jälkeen ryhmänohjaajan kanssa käydyn keskustelun perusteella koulutus onnistui hyvin, Opal-palautteen yleisarvosanan ollessa 4,1. Koulutus ei silti välttämättä onnistunut aivan yhtä hyvin, kuin alueella aikaisemmin toteutettu vastaava koulutus. Kaikki eivät ehkä sittenkään olleet täysin motivoituneita alan opintoihin.

Opiskelijoiden motivaatiotason mittarina ja alalle tutustuttajana olisi tässäkin tapauksessa voinut olla paikallaan aikaisemmin järjestettävä valmentava koulutus.

Hyvä huomioida

Myös Lapin Letkan ja opiskelijoiden kanssa pidetyssä lopputapaamisessa koulutusta pidettiin onnistuneena. Puitteet olivat hyvät ja sukupuoleen kiinnitettiin huomiota opiskelijoiden mielestä oikealla tavalla – käytännössä. Esimerkiksi työasujen hankkimisessa luonnollinen lähtökohta oli, että valittavalta tavarantoimittajalta täytyy löytyä nimenomaan naisille suunniteltuja malleja.

VAIKUTTAVUUS

Koulutuksen viimeisellä viikolla pidetyn lopputapaamisen aikana vain parilla opiskelijoista oli tiedossa rakennusalan työpaikka. Useimpien kohdalla tilanne oli koulutuksen päättyessä vielä ns.

auki. Osa opiskelijoista ei välttämättä nähnyt tulevaisuuttaan ollenkaan rakennusalalla. TE-toimiston seurannassa kaksi kuukautta koulutuksen päättymisen jälkeen, opiskelijoista kolme oli sijoittunut koulutusalan työtehtäviin. Toisaalta on huomioitava, että viiden opiskelijan työmarkkinatilanteesta ei ollut seurantahetkellä tietoa.

Sukupuolen mukaisen työnjaon purkamisen näkökulmasta vaikuttavuutena voidaan varmasti pitää sitä, että ainakin osa opiskelijoista siirtyi suoraan koulutuksesta alan töihin, tasapainottaen näin välittömästi rakennusalan vinoutunutta sukupuolijakaumaa. Toisaalta voidaan pohtia, miksi työllistyneiden määrä ei ollut suurempi. Johtuiko työllistyneiden kohtalaisen pieni määrä alan työllisyystilanteesta vai voiko kenties sillä olla merkitystä, että valmistuneet olivat naisia. Aina-kaan työssäoppimisen paikkojen suhtautumisen perusteella syynä ei luulisi olevan sukupuoli.

3. LÄHIHOITAJAKOULUTUS MIEHILLE, SOSIAALI- JA TERVEYSALAN PERUSTUTKINTO

Rovaniemi, 15.2.2010 – 31.1.2012 (Lapin ammattiopisto)

Hakeneita 47 (joista 7 naisia) / aloittaneita 12 / aloittaneiden keski-ikä 30 v.

OPISKELIJAT

Kohderymänä olivat Rovaniemellä, jo aiemmin tässä yhteenvedossa kuvatus, 10 viikon kestoisen hoiva-alan valmentavan koulutuksen suorittaneet miehet sekä miehet, jotka omaavat aikaisempaa sosiaali- ja terveysalan kokemusta. Puolet koulutukseen valituista opiskelijoista tulikin syksyllä 2010 hoiva-alan valmentavan koulutuksen suorittaneesta ryhmästä.

Aivan sama mulle?

NIINHÄN SEN PITÄISI MENNÄ. JA NIIN SE MYÖS USEIN MENEÄ – VALITETTAVASTI.

Työssä ja kaikessa elämässä meidän tulisi olla tasaavertaisia, X- ja Y-kromosomien määrästä riippumatta. Ei ole aivan sama, miten asioihin suhtautuu. Ansaitset saman kuin muutkin. Aivan saman.

LÄHIHOITAJAKOULUTUS MIEHILLE ROVANIEMELLÄ (NRO 618 503)

Ensimmäisina kohderyminä ovat Rovaniemellä 10 viikon kestoisen hoiva-alan valmentavan koulutuksen (syksy 2010) suorittaneet miehet, tai miehet, jotka omaavat aikaisempaa sosiaali- ja terveysalan työkokemusta tai koulutusta. Koulutusta täydennetään muilla hakijoilla, mikäli kyseisistä ryhmistä ei löydy riittävästi koulutuksesta kiinnostuneita tai alalle soveltuvia.

Lapin ammattiopisto järjestää sosiaali- ja terveysalan perustutkinnon työvoimapolitiittisena aikuiskoulutuksena 15.2.2010-31.1.2012. Haku päättyy 21.1.2010. Koulutukseen haetaan osoitteesta <http://koulutukset.mol.fi> löytyvällä sähköisellä hakemuslomakkeella. Koulutuksesta järjestetään infotilaisuus 18.1.2010 klo13 Rovaniemen TE-toimistossa, Valtakatu 21.

Lisätietoja: Lapin ammattiopisto, Topias Hämmäläinen p.020 798 4389 tai Rovaniemen TE-toimisto, p.010 60 466 46

 Työvoimakoulutus

LAPIN LETKA -HANKE, LAPIN AMMATTIOPISTO
JOKIVÄYLÄ 9, 96300 ROVANIEMI, www.lapinletka.fi

Vipuvoimaa
EU:lta

 TE

European union
Euroopan sosiaalirahasto

Lehti-ilmoitus koulutuksesta.

Suurimpia syitä koulutukseen hakeutumiselle olivat kiinnostus hoiva-alaan ja alan hyvä työllisyystilanne. Myös se tosiseikka, että miehillä on kysyntää sosiaali- ja terveysalalla, oli huomioitu. Useimpien opiskelijoiden mukaan sillä, että koulutus oli vain miehille suunnattu, ei ollut ratkaisevaa merkitystä. Toisaalta todettiin, että valituksi tulemisen kannalta sillä saattoi olla suurikin merkitys. Aloituskyselyn vastausten perusteella opiskelijoiden selkeä tavoite koulutuksen jälkeen oli työllistyä sosiaali- ja terveysalalle.

KOULUTUKSEN ONNISTUMINEN

Koulutus päättyy 31.1.2012, joten koulutuksen lopullista onnistumista ei voida vielä tässä vaiheessa arvioida.

Koulutuksessa on huomioitu loistavalla tavalla opiskelijoiden yksilölliset tarpeet ja opetusmenetelmiä on räätälöity nimenomaan kyseiselle ryhmälle sopiviksi. Ryhmänohjaajan mukaan on ollut selkeästi havaittavissa, että ulkoa opettelu tai kirjalliset tehtävät eivät aina motivoi ryhmän opiskelijoita parhaalla mahdollisella tavalla. Niinpä ne onkin karsittu minimiin. Sen sijaan toiminnallisuus, kuten ryhmätyöt ja käytännön harjoitukset toimivat taas todella hyvin. Niitä on mahdollisuuksien mukaan lisätty.

Luonnollisesti tietty määrä teoriaopintoja vaaditaan, mutta niitäkin on mahdollista järjestää eri tavoin ja eri lähtökohdista. Tässä koulutuksessa lähtökohtana tuntuivat olevan opiskelijat ja heidän oppimistuloksensa.

Hyvä käytäntö

Koulutuksen tähänastisesta onnistumisesta kertoo Opal-välipalautteen yleisarvosana 4,4. Ryhmänohjaajalle tehdyn kyselynkin perusteella koulutus on sujunut mallikkaasti ja ilmapiiri ryhmässä on hyvä. Tämän koulutuksen etenemistä ja etenkin koulutuksen työssäoppimisen jaksoja käsitellään Mies lähihoitajana-selvityksessä. Selvitykseen liittyvien kyselyiden ja keskusteluiden vuoksi myös opiskelijat käsittelevät aihetta säännöllisesti. Siten sukupuolen merkitys tulee tässä koulutuksessa huomioitua aivan erityisellä tavalla.

Opiskelijoiden oma kokemus koulutuksen tähänastisesta onnistumisesta on positiivinen ja ryhmähenki opiskelijoiden itsensäkin mukaan erinomainen. Kritiikkiä taas on saanut koulutuksen liian tiukka toteuttamisaikataulu. Opiskelijat ovat kokeneet, että eivät ole esimerkiksi työssä oppimisen jaksolle mennessään ehtineet riittävästi harjoitella jakson aikana eteen tulevia tehtäviä. Ehkä hieman rauhallisempi tahti koulutuksen toteuttamisessa olisi voinut olla paikallaan. Nythän koulutus käydään läpi alle kahdessa vuodessa.

VAIKUTTAVUUS

Koulutuksen ollessa vielä kesken ei vaikuttavuutta voida arvioida. Jos kuitenkin hieman ennakoidaan, miten esimerkiksi sukupuolen mukainen työnjako tulee koulutuksen johdosta käytännössä muuttumaan, voidaan povata menestystä. Lähes kaikille opiskelijoille on tarjottu alan työtehtäviä jo opintojen aikana. Eri asia sitten on, milloin töiden vastaanottaminen on opiskelijalle taloudellisesti kannattavaa erilaisten tukien kannalta.

Parhaimmillaan vaikutus segregaaation purkautumiseen voi vielä kertautua, kun huomioidaan koulutuksen aikana saatavat positiiviset kokemukset ja medianäkyvyys. Esimerkin voimaa ei ole tässäkään tapauksessa syytä aliarvioida. Lisäksi koulutusta järjestävässä oppilaitoksessa on kuuleman mukaan tapahtunut edistystä sukupuolinäkökulman huomioimisessa. Poikkeuksellinen ryhmä voi herätellä myös opettajat ja oppilaitoksen tarkastelemaan omia käytäntöjään.

4. SOSIAALI- JA TERVEYSALAN OHJAAVA KOULUTUS MIEHILLE

Kemi, 1.11.2010 – 28.2.2011 (Ammattiopisto Lappia)

Hakeneita 18 (joista yksi nainen) / aloittaneita 12 / aloittaneiden keski-ikä 40 v.

OPISKELIJAT

Kohderyhmänä koulutuksessa olivat sosiaali- ja terveysalasta kiinnostuneet miehet. Valituksi tuli erittäin innostunut ja monipuolinen 12 opiskelijan porukka. Rovaniemellä aikaisemmin toteutettuun vastaavaan koulutukseen verrattuna ryhmä oli heterogeenisempi niin iän kuin taustojensa-kin puolesta. Sosiaali- ja terveysalan koulutusta valituilla ei juuri ollut.

Suurimmat syyt koulutukseen hakeutumiselle olivat heikko työllisyystilanne omalla alalla ja hoi-va-alan hyvät työllisyysnäkökymät. Useampikin opiskelijoista mainitsi kiinnostuksen ihmislähei-seen työhön. Osalle hakijoista oli merkitystä sillä, että koulutus oli suunnattu vain miehille. Joi-denkin mielestä merkitystä näkyi enemmänkin koulutukseen pääsemisen kohdalla.

KOULUTUKSEN ONNISTUMINEN

Ryhmänohjaajan mukaan koulutuksen ilmapiiri oli rento ja ryhmä toimiva alusta asti. Alkupäivien esittäytyminen ryhmissä ja jousiammunnan parissa vietetty iltapäivä riittivät porukalle. Tunnelma oli avoin, humoristinen ja suvaitseva.

Hyvän ilmapiiriin saattoi aistia myös Lapin Letkan ja opiskelijoiden välisessä aloitustapaamisessa. Ainoa kritiikkiä saanut asia oli koulutuksen alkamisajankohta ja nimenomaan päällekkäisyys myöhemmin käynnistyneen lähihoitajan perustutkintokoulutuksen kanssa. Opal-loppupalautteen yleisarvosana oli 3,7.

Opiskelijoina miesporukka haastoi opettajaa tiedollisesti ja asioita piti perustella faktatietoon pohjautuen enemmän kuin naisryhmille. On mielenkiintoista huomata, että sama havainto on tul-lut esille naisille suunnatuissa tekniikan alan koulutuksissa. Ainakin osittain asia selittynee sillä, että kysyminen on helpompaa, kun ilmapiiri on rento ja opiskelija kokee olevansa tiedollisesti samalla tasolla muun ryhmän kanssa.

Opetuksen osalta koulutuksen ryhmänohjaaja teki samoja muutoksia, mitä todettiin Rovaniemellä käynnissä olevan lähihoitajakoulutuksen kohdalla. Ryhmäkeskusteluja lisättiin ja kirjallisen materiaalin tuottamista vähennettiin. Ryhmänohjaajan mukaan opiskelua ryhmissä tuki myös opiskelijoiden keskinäinen luottamus.

Hyvä käytäntö

VAIKUTTAVUUS

Yhtymäkohtia Rovaniemen lähihoitajakoulutukseen löytyy myös siltä osin, että ryhmän katsottiin vaikuttaneen koko koulun ilmapiiriin. Ryhmänohjaajan mukaan yleinen ilmapiiri jopa koulun fyy-sisissä tiloissa oli tasapainoisempi, kun molempia sukupuolia oli tasaisemmin. Myös miesten an-tamaa rehellistä, suoraa ja välitöntä palautetta jäätin jatkossakin kaipaamaan opettajien kes-kuudessa.

Kahdestatoista aloittaneesta opiskelijasta viisi joutui keskeyttämään koulutuksen. Syy keskeyttämiseen oli kuitenkin melko positiivinen, heidät valittiin sosiaali- ja terveysalan perustutkinto-koulutukseen. Tässä mielessä ohjaava koulutus oli todellakin nimensä mukainen. Vielä parempi vaihtoehto olisi tietenkin ollut, jos koulutukset eivät olisi käynnistyneet päällekkäin. Tässä tapah-
tuikin selkeä ajoitusvirhe.

Kokonaisuutena koulutuksen vaikuttavuutta ja tilausta korostaa vielä se, että ryhmänohjaajan mukaan muutama koulutuksen loppuun asti jatkaneista miehistä työllistyi hoitoalan sijaisuuksiin. Siinä mielessä voi pitää jopa jossain määrin yllättävänä, että kaksi kuukautta koulutuksen päätymisen jälkeen opiskelijoista viisi oli kuitenkin työttömänä.

5. NAISIA TALONRAKENNUSALAN TEHTÄVIIN

Rovaniemi, 17.1.2011 – 10.5.2011 (Lapin ammattiopisto)

Hakeneita 30 / aloittaneita 10 / aloittaneiden keski-ikä 32 v.

OPISKELIJAT

Kohderyhmänä olivat talonrakentamisesta kiinnostuneet naiset. Aikaisempaa rakennusalan kokemusta ei vaadittu.

Hakijoita riitti ja useammankin hakijan mielestä koulutuksen suuntaaminen ainoastaan naisille oli siihen yhtenä merkittävä tekijänä. Erään opiskelijan sanoin: *”Ei ollut niin iso kynnyks hakeutua koulutukseen ja mukavampaa opiskella, kun ei kukaan ajattele, että naiset ei sovi rakennusala-
le.”*

Suurimmat syyt koulutukseen hakeutumiselle olivat halu vaihtaa alaa ja kiinnostus rakennusalan työtehtäviin. Muutamalla opiskelijoista oli aikaisempaa kokemusta rakennusalan tehtävistä.

KOULUTUKSEN ONNISTUMINEN

Opal-loppupalautteen yleisarvosana oli 4,1. Koulutus sujui myös ryhmänohjaajan mielestä todella hyvin. Koulutukseen valikoitui motivoitunutta porukkaa ja ryhmäytyminen tapahtui nopeasti.

Ryhmän tekemissä asiakastöissä vastaanotto oli hyvä. Kukaan ei kyseenalaistanut osaamista siitä syystä, että tekijöinä oli kouluttajaa myöten ainoastaan naisia, vaan pikemminkin päinvastoin. Naiset tekijöinä herättivät enemmänkin luottamusta.

Hyvä oivallus kouluttajalta oli sopia yhteistapaaminen Torniolaaksossa käynnissä olleen, naisille suunnattua rakennusalan perustutkintokoulutusta suorittavan opiskelijaryhmän kanssa.

Hyvä kokemus

Selkeä miinus koulutuksen kohdalla oli sopivien jatkokoulukojen puuttuminen. Hyvistä suunnitelmista huolimatta ei keväällä päättyneelle koulutukselle ollutkaan jatkoksi tarjolla ammatillista koulutusta ennen seuraavaa syksyä. Jatkokoulukojen koskevien suunnitelmien olisikin hyvä olla valmiiksi lukkoon lyötyjä tai ainakin koulutuksen ajoitus olisi sovittava paremmin omaehtoisen koulutuksen tarjoamia vaihtoehtoja silmällä pitäen.

Hyvä huomio

VAIKUTTAVUUS

Vaikuttavuudeksi voitaneen laskea, että opiskelijat innostuivat rakennusalasta. Vasta myöhemmin kuitenkin selviää, kuinka moni heistä päätyy alan töihin. Kaksi kuukautta koulutuksen päätymisen jälkeen alan työtehtävissä oli yksi opiskelijoista. Tietojen mukaan useampi opiskelijoista kuitenkin aloitti rakennusalan perustutkintokoulutuksen syksyllä 2011.

Lapin ammattiopistossa oli yhtä aikaa menossa kolme muutakin rakennusalan koulutusta, joissa yhtä lukuun ottamatta kaikki opiskelijat olivat miehiä. Ryhmänohjaajan mukaan oli erityisen ilahduttavaa huomata kuinka nopeasti miehet alkoivat suhtautua naisten tekemisiin tasavertaisesti. Voisi kuvitella, että kun nämä miehet koulutuksen jälkeen siirtyvät työelämään, on heidän asenteensa jo valmiiksi avarampi.

Hyvä kokemus

6. KAIVOSALAN VALMENTAVA KOULUTUS NAISILLE

Sodankylä, 14.3.2011 – 10.5.2011 (Sodankylä Instituutti)

Hakeneita 37 / aloittaneita 14 / aloittaneiden keski-ikä 41 v.

OPISKELIJAT

Kohderyhmänä koulutuksessa olivat kaivosalasta kiinnostuneet naiset, ja sellaisia Sodankylässä totisesti riittikin. Hakijoita oli peräti 37. Oma vaikutuksensa asiaan oli varmasti sillä, että Kevitsan kaivos toi kiitettävällä tavalla esille, että naisia todella halutaan kaivokselle töihin. Lisäksi jatkokoulukoulu oli tämän koulutuksen kohdalla tarjolla poikkeuksellisen runsas valikoima.

Kysyttäessä, mikä valitut 14 opiskelijaa sai hakemaan koulutukseen, vastaukset jakaantuivat kahteen vaihtoehtoon. Osa tiesi olevansa kiinnostunut kaivosalasta, osa halusi nähdä kiinnostako ja sopiiko kaivosala itselle. Noin puolet vastaajista piti hakeutumiskynnyksen kannalta merkittävänä sitä, että koulutus oli suunnattu vain naisille. Mielenkiintoinen oli myös kommentti, jonka mukaan koulutus oli sopivan lyhyt. Näin aikaa ei menisi hukkaan, vaikka ala ei osoittautuisikaan itselle oikeaksi.

Kevitsa rohkaisee naisia kaivoskoneiden ohjaimiin

Kaivoskoulutus: Sodankylässä valmentava kurssi erityisesti naisille

Paula Hakala

Kevitsan kaivos odottaa naisia töihin. Ajamaan suuria dumppereita kaivinkoneiden ja porakoneiden ohjaimiin.

- Naiset ovat erittäin hyviä tarkkuutta vaativissa töissä ja pärjäävät laitteiden käytössä mainiosti, Kevitsan kaivoksenjohtaja Reijo Uusitalo tietää.

- Eikä tarvitse olla mikään voimainen, hän korostaa.

- Jos tykkää ajaa autolla, niin auto se on kaivosautokin, isompi vain.

Kevitsan kaivosta rakennetaan parikaa. Uusitalon mukaan sosiaalitoimia on tulossa sekä naisille että miehille. Naisten puolelle on varattu runsaasti tilaa siinä uskossa, että kaivostyö heitä innostaa.

Historiallisesta taustasta johtuen kaivokset mielletään miehiksi työpaikoiksi. Ennen vanhaan naiset eivät voineet olla jatkuvasa vuorotyössä, eivät varsinkaan maanalaisissa kaivoksissa.

Ruotsissa ja Norjassa naisia on nyt ollut kaivostöissä jo pitkään,

mutta Suomessa vasta vähän.

- Kaivostyö on jatkuvaa vuorotyötä. Töitä tehdään viikonpäivästä riippumatta, ja töissä menee pyhäitä siinä kuin arkipäiviäkin.

NAISIA rohkastaan kaivostöihin nyt oikein tosissaan.

Sodankylässä alkaa parin viikon päästä 14.3. erityisesti naisille tarkoitettu valmentava koulutus kaivosalan eri tehtäviin.

- Koulutuksen aikana naiset saavat monipuolista tietoa kaivosalan ammattina, sanoo Pohjois-Lapin työ- ja elinkeinotoimiston johtaja Eija Sokero.

Kurssi kestää 40 päivää ja se on työvoimakoulutusta. Siihen kuuluu tutustumismatka jollekin kaivokselle, mutta kohdetta ei ole vielä päätetty. Ilmoittautuneita oli torstaiamuna jo kuusi, vaikka tieto naisille tähdätystä valmentavasta koulutuksesta julkaistiin www.mol.fi -verkkosivulla vasta maanantaina.

Valmennusryhmässä opiskelijoilla on tilaisuus selvittää, onko kaivosala itselle sopiva vaihtoehto.

Kaivostyöntekijöitä Kevitsa ei ihan vielä palkkaa, mutta kaivoksenjohtaja Reijo Uusitalo ja Pohjois-Lapin TE-toimiston johtaja Eija Sokero ovat istuneet rekrytointi- ja koulutusasioista jo monta neuvottelua.

to. Opintoja on mahdollista jatkaa myöhemmin keväällä käynnistävissä kaivoskoulutuksissa.

Eija Sokero kertoo, että Sodankylässä järjestetään kaivosalan pe-

rustutukseen tähtäävä työvoimakoulutus ja kaksi rekrytointikoulutusta Kevitsa Mining Oy:n ja Pohjois-Lapin TE-keskuksen yhteistyönä.

Seuraavaksi

Kaivoskoulutusta

Kaivosalan tehtäviin valmentava koulutus naisille Sodankylässä 14.3. alkaen. Koulutus liittyy sukupuolten tasa-arvoa edistävään Lapin Letka -hankkeeseen.

Kaivosalan perustutkintoon tähtäävä työvoimakoulutus Sodankylässä 2.5. alkaen.

Toukokuussa alkaa myös kaivosyhtiön ja TE-toimiston yhteinen kaivosalan rikastamokoulutus ja myöhemmin vielä murskaamo- ja kuljetuskoulutus.

Lisätietoja www.mol.fi-nettisivuilta ja Pohjois-Lapin TE-toimistosta.

” Ei tarvitse olla mikään voimainen.

Koulutuksen käynnistymiseen liittyvä lehtijuttu Lapin Kansassa.

KOULUTUKSEN ONNISTUMINEN

Opal-loppupalautteen yleisarvosana oli 3,7. Siten koulutus onnistui opiskelijoiden mielestä hyvin. Lapin Letkan ja opiskelijoiden aloitustapaamisessa pientä kritiikkiä sai järjestelyissä esiintynyt tietty alkukankeus. Toki koulutus käynnistettiin tiukalla aikataululla, mutta kyllähän koulutuksen järjestäjän vastuuseen kuuluu, että käytettävissä on alusta asti esimerkiksi sopiva vaatetus.

Kiitosta puolestaan sai koulutuksen mielenkiintoinen sisältö. Esimerkiksi vierailut erilaisiin kaivoskohteisiin nähtiin erittäin hyvinä. Näin opiskelijat uskoivat saavansa realistisen kuvan siitä, mitä kaivosalan työtehtävät aivan käytännössä pitävät sisällään.

VAIKUTTAVUUS

Useampikin opiskelijoista hakeutui ja pääsi suorittamaan kaivosalan peruskoulutusta. Samoin useampi opiskelijoista tuli valituksi kesällä käynnistyneeseen kaivosalan rikastamokoulutukseen. Kaksi kuukautta koulutuksen päättymisen jälkeen yksi opiskelijoista oli alan työtehtävissä ja kolme muussa työssä. Osa opiskelijoista taas totesi, että kaivosala ei sittenkään ollut itselle sopiva vaihtoehto.

Välitöntä sukupuolen mukaisen työnjaon purkamistakin suurempi vaikutus saattoi olla esimerkiksi, jonka tämä ryhmä antoi. Niin Kevitsan kaivoksen, koulutuksen järjestäneen oppilaitoksen, kuin paikallisen TE-toimistonkin näkökulmasta naisille suunnatun koulutuksen toivottiin olevan päänavaus ja veturi, joka jatkossakin toisi kaivosalalle lisää naisia.

Loppuvuodesta 2011 Sodankylässä käynnistyy kansallisella rahalla toteutettava naisille suunnattu kaivuskoneiden kuljettajan rekrykoulutus. Kolariin on suunnitteilla kansallisella rahalla toteutettava naisille suunnattu kaivosalan valmentava koulutus.

Hyvä kokemus